

השלום של טראמפ והאינטרסים החיוניים של ישראל

written by מאיר בן שבת | 23.10.2025

"משימה קשה מאוד לפנינו: לפרק את חמאס מנשקו, לבנות מחדש את עזה, לשפר את חייהם של תושביה ולהבטיח שחמאס לא יהווה איום על ידידינו בישראל" [1] כך אמר סגן נשיא ארה"ב ג'יידי ואנס בביקורו בארץ.

את עמדת חמאס בסוגיה הוא היה יכול לשמוע עוד במהלך מסעו בישראל מפי דובר הארגון חאזם קאסם, שהבהיר: "הנשק שבידי חמאס הוא לגיטימי, ומיועד להגנה על העם הפלסטיני". דברים כאלה נשמעו לא רק מפיו. ע'אזי חמד הכריז בריאיון לערוץ אלמיאדין הלבנוני: "הנשק שלנו הוא נשק לאומי לגיטימי, ואנו עושים בו שימוש רק נגד הכיבוש". לפניו הצהיר בכיר אחר, זאהר ג'בארין, ש"המאבק ימשך עד לשחרור כל האסירים הפלסטינים". כך אפשר עוד לצטט שורה ארוכה של בכירים בארגון הטרור, שחוזרים ומדגישים: לא נתפרק מהנשק.

אומנם בהודעות הרשמיות הם מקפידים להדגיש את מחויבותם להסכם ולהיזהר מאמירות מתריסות שיקימו עליהם את דונלד טראמפ ואנשיו או את המדינות המתווכות, אבל את עמדתם בעניין ההתפרקות מנשק הם אומרים בחדות ובריש-גלי. לא רק זאת: מי שמעלה על דעתו שעשויים לפרק אותו מנשקו לא ממהר להוציא להורג את מתנגדיו ולהגדיל את הסכנה כלפיו מנקמת דם.

מנגנוני הביטחון של חמאס הכריזו על "מבצע ביטחוני מקיף בכל חלקי רצועת עזה" נגד "משתפי פעולה עם הכיבוש וכל מי שמספק להם הגנה או כיסוי". ברשתות הופצו סרטונים המציגים את אנשי "כוח ראדע", אחת מזרועות האכיפה של חמאס, מכים באכזריות את מי שנחשדו בעיניהם בהתנהגות בעייתית ושוברים את רגליהם.

חמאס מתעשת במהירות מהמכה שספג, מקיים מנגנונים יעילים של פיקוד ושליטה, מחזיר את הסדר לרחובותיה ההרוסים של עזה, מרתיע ושולט. אם למישהו היה ספק, בארגון הטרור מבהירים: אנחנו כאן כדי להישאר.

כיצד הגישה הזו יכולה להתיישב עם הדרישה להתפרק מנשק? בעולם המציאותי היא לא מתיישבת. בהיבט ההסכמי-משפטי אפשר להעריך שנוסחת ההודנא תשוב לככב בשיחות שיתקיימו בעניין הזה, לפחות ביוזמות שיעלו מצרים וקטאר.

הדים לכך ניתן היה לשמוע כבר באפריל השנה, במסגרת הצעותיהן של המדינות האלה לסיום המלחמה. גם בחמאס היו מי שרמזו על נכונות ל"הודנא" למשך שלוש עד חמש שנים, שתנוצל לשיקום היכולות שנפגעו. המרב שדובר בו הוא הקפאת השימוש בנשק [2] לא מסירתו ולא התפרקות ממנו. כל זה עוד לפני שהגענו בכלל להגדרה מוסכמת מהו נשק. האם מנהרה עונה להגדרה? מה עם אמצעי מודיעין? מחנות צבא? מתקנים לייצור נשק?

הפרטים הקטנים הרבים הם המוצא של חמאס בכל משא ומתן. הנחת היסוד של ארגון הטרור היא שבישראל, קל וחומר בארה"ב, מעדיפים לראות את התמונה הגדולה. אין סבלנות ולעיתים

גם לא הבנה מספקת למשמעותם של הפרטים המעיקים הללו. הזמן שמוקדש לדיון בהם מספק לחמאס את ההפוגה והתנאים שנדרשים לו כדי לבסס את מעמדו, למלא את השורות ולשקם את יכולותיו. העמימות בנוגע לסיכומים שיושגו תספק מעטפת להתנהלותו על פי הבנתו, ובכל מקרה את המשא ומתן הוא ינהל אחר כך מתוך עמדת כוח ולא כמי שנלחם על נפשו.

הצהרותיהם של הנשיא טראמפ ואנשיו על המחויבות לפרק את חמאס מנשקו מחממות את הלב, אך לא מצליחות להרגיע את חששותיו של הציבור בישראל. הרושם הוא שסוגיית עזה נתפסת בווינגטון כאבן נגף בדרך לדבר האמיתי ² תוכניות השלום הגדולות. החשש הוא שהטיפול בחמאס יהיה בדמות נוסחה מרגיעה שמספקת מראית עין של פתרון, אך לא מתמודדת עם הבעיה.

הדיווחים על מעורבות חמאס בגיבוש הממשלה הטכנוקרטית מחזקים את החששות הללו. כך גם מעורבותן של טורקיה וקטאר, שכן נראה כי הן באות לשמור על חמאס מפני ההסכם יותר מלהבטיח את מימושו.

גילויי ההבנה מצד הנשיא טראמפ להוצאות להורג של מתנגדי חמאס, ויותר מכך אמירתו שההתקפה הקטלנית על חיילינו ברפיח אולי נעשתה בידי "סוררי" חמאס, מחזקים מאוד את החשש מפני נפילה למניפולציות של הארגון. הציבור בישראל, שבע מרורים ותירוצים, כבר לא קונה את סיפורי חמאס. האם זאת תהיה הגישה גם מצד גורמי התיאום, התיווך והפיקוח שיתרוצצו בין רגלינו? ניסיון העבר מחייב אותנו לפקפק בכך, ולהניח שהם יהיו משקולת על רגלינו יותר משיסייעו למטרותינו.

התיאורים המופיעים בהודעתו של ח"כ עמית הלוי בדבר הרסנים וההגבלות שהוטלו על חיילי צה"ל בהפעלת אש נגד חשודים בעקבות הסכם הפסקת הלחימה מעוררים דאגה. כך גם הדיווחים על התערבות ווינגטון במאפייני התגובה הישראלית להתקפה הקטלנית שביצע חמאס ברפיח. אם כך הם הדברים עוד לפני שיבש הדיו על ההסכם, מה יהיה כשחמאס יחוש בטוח יותר וכשהקשב יופנה לתוכניות האחרות של הנשיא טראמפ?

קשה למצוא ישראלי שאיננו אסיר תודה לטראמפ ולאנשיו על תמיכתם העצומה בישראל, על מעורבותם במלחמה באיראן, סיועם ללחימה בעזה ומאמציהם לשחרור החטופים. אין לפקפק בכנות כוונותיהם להיטיב עם ישראל ולחזקה. אבל אין להניח שהאינטרסים של ארה"ב זהים עם האינטרסים שלנו. בלהט המגעים על תוכניות השלום, ישראל צריכה להיזהר מוויתורים או מפשרות בסוגיות שחיוניות לנו. כך גם יש להיזהר מניסוחים עמומים.

לפני הכול יש להתאים את הוראות הפתיחה באש ולאפשר לכוחותינו ברצועת עזה חופש פעולה שיפחית למינימום את הסכנה לחיילינו. לא נכון להגדיל את הסיכונים רק מחשש לקריסת הפסקת האש. גם מי שחרד לכך אמור להבין שפגיעה בחיילינו חלילה תביא למצב כזה.

שנית, במקום להמתין להסכמים ולמנגנונים, צריך לעצב את המציאות בשטח. מנהרות של חמאס צריך לתקוף לא רק בתגובה לפגיעה בנו. אם רוצים להימנע מפגיעה בנפש, אפשר להתריע מראש בפני תושבי עזה. צריך לנצל את העובדה שחמאס בעמדת חולשה ושכל החטופים החיים כבר בישראל. גישה כזו תוכל לשפר את עמדת המיקוח של ישראל ושל המתווכות בסוגיית פירוק הנשק.

שלישית, בעניין התגובה להתגרירות של חמאס או חלילה לפגיעה בנו ³ בשום אופן אין להתחשב

בתירוצים, בסיבות או בתוצאות. כל פיגוע או ניסיון פיגוע, יהיו אשר יהיו נסיבותיהם ותוצאותיהם, מחייבים תגובה לא מידתית. מידתיות היא דרכו של חמאס לעצב משוואת תגובה שהוא יוכל לחיות איתה. תגובה ישראלית מדודה תשחק לידיו.

באשר למנגנון התיאום והפיקוח הבינלאומי ² בסרט הזה כבר היינו, גם עם ידידינו האמריקנים. נציגי צה"ל במנגנון ראויים למלוא האמון, אולם יש להכיר בכך שעצם השתתפותם במנגנון כזה מרסנת את צה"ל, ומנתבת אותו כברירת מחדל להעדיף את אפיק ההידברות על הנתיב המבצעי. כלל לא בטוח שזו המדיניות הלאומית הרצויה כשאנו עוסקים בחמאס ובעזה לאחר 7 באוקטובר.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 24 לאוקטובר 2025.